

POTEŻNY (155) *ai*

o jasne.

comp i sup (21 + 8) -potężniejszy (29); *sup* nã- (5) *BielSat*, *LatHar* (3), *GrabPospR*, nãj- (3) *KmitaSpit*, *VotSzl* (2).

sg m N potężny, potężniejszy (26). ◊ *G* potężného, potężniejszego (9); -[égo], -(e)go (9). ◊ *A* potężného, nãpotężniejszego (12), potężny, nãjpotężniejszy (6); -égo (1), -(e)go (11). ◊ *I* potężnym, potężniejszym (6), potężn(e)m (1) *PaprUp*. ◊ *V* potężny (1). ◊ *f N* potężnã, potężniejszã, nãpotężniejszã (9). ◊ *G* potężnej (2); -éj (1), -(e)j (1). ◊ *A* potężną, potężniejszą (5). ◊ *I* potężną (4). ◊ *L* potężniejsz(e)j (2). ◊ *V* potężnã, nãpotężniejszã (4). ◊ *n N* potężn(e), potężniejsz(e) (5). ◊ *G* potężn(e)go, potężniejsz(e)go (9). ◊ *D* potężniejsz(e)mu (1). ◊ *A* potężn(e) (4). ◊ *I* potężnym (4). ◊ *pl N m pers* potężni, nãjpotężniejszy (3). *subst* potężné, potężniejszé (8); -é (1), -(e) (7). ◊ *G* potężnych (7). ◊ *D* potężnym (4), potężn(e)m (1); -ym : -(e)m *GrabPospR* (1:1). ◊ *A m pers* potężn(e) (7), potężniejszych (1) *StryjKron*, *subst* potężné, potężniejszé (7); -é (3), -(e) (4). ◊ *I m* potężnymi, potężniejszymi (4). *n* potężnymi (1). ◊ *V m pers* potężni (2).

Sł stp brak, *Cn s.v. potężnie*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Mocny; firmus, potens Modrz, Cn; vehemens Calep; centauricus, factiosus, forticulus, fortis, pollens, praevalidus, robustus, tenax, valens, valentulus, validus, viriatus Cn (105) : Vehemens – Oftri, potężni, łzrogi. Calep 1105a.*

a. *O ludziach i ich działaniach, też o Bogu (tu z odcieniem: bardzo mocny) (85) :*

α. *Mocny pod względem militarnym i politycznym, znaczny pod względem społecznym (62) : (nagł) Dunikowfcy. (-) ALepokmus on Grecki ácz był dofcy mężny/ Wierz mi kãdzy z ofobnã s tych iefł tãk potężny *PaprPan* O4, Cv, I2v, Xv; obierãli miedzy łobã iednego/ ktorego mędrfczym y potężniefczym [aliquem unum ingenio et viribus praestantem] byç rozumieli/ áby ie rãdã łwoiã rãdźił/ łpory ich porownywał/ á od połtronnego nieprzyacielã ich bronil *ModrzBaz* 47v; Fortelu Młfcilãw pãtrząc krzyczãc iedźdi wkołõ/ A potężniefczych Mężow wywodzi nã czołõ *StryjKron* 255, 452, 657; *KochJez* B; *ReszHoz* 122; choçiabym Rzymłkie Miãłto mogł zãlecãc [...] z bogactw niewymownych/ z łzerokiego potężnego pãnowãnia/ z woiennych połtepkow y tryumphow/ włzãkze [...] *ReszList* 179; A dwiema vfcy Arkabuzerow barzo potężnych Zwiedlismy bitwę zsobã pod Byczynã *ActReg* 57; *GrabowSet* O2; Stãdže Ennius on łtãry potężnym onym Scipionom/ Virgilius Augułtowi Cefãrzwowi/ Horãtius/ Ouidius Mecenãtowi [...] pod łkrzydłã fię tulili *RybGęśli* A2v; *SarnStat* 1051; *GrabPospR* Nv; *KmitaSpit* C4; gdy mu złe mury okołõ Miãłtã pokãzowano. Vkazawłzy zgodne obywãtele/ powiedziãł/ że to łã napewniefcze mury R. P. Y Ligi Krześciãńłkie bez tego mãłõ będã potężne. *PowodPr* 56; A tã [obrona]/ zã pomocã Bozã/ naylepfza y nãypotężniefcza mogłãby byç/ przez porãdneho á nie drapieźnego żołnierzã *VotSzl* C4, A2, B, Fv; Licz ty Rzymie Tryumfy Decyufow męźnych/ A my zãs Rãdźiwiłow nãd one potężnych. *SapEpit* A3.*

potężny do czego (1): *ModrzBaz* 141 *cf* »potężny a gotowy«.

potężny na co (1): iefli kto pod zasłõnã pokoju gotuie przeciwo nam woynę/ ztymci nieiefł prawdziwy pokoy: ále czem dłuźfczey iemu od woyny przewłoki popułzcziãiã/ tym gotowłzy y potężniefczy nã woynę będźie. *ModrzBaz* 103.

potężny czym [= *pod jakim względem*] (2): Amón liczbą rycerstwa zdał łye potężnieyły/ A nález w nádzieię Bożą gotowły y śmielły. *ZawJeft* 13. Cf »siłą potężny«.

potężny czym [= *z jakiej przyczyny*] (2): Xiążę Daniło Románowic/ będąc y z rodu Rułkich Monarchow/ y przybycim Hállickiey Ziemie potężnieyłym/ inłzych Kniáziow Rułkich przeciwnych łobie/ częścią wojną zhołdował [...]/ á niktorych też w wiare łwoię przyiawły przychylnych łobie ziednal *StryjKron* 330; W drugim załtěpie łtare miełzáli z młodymi/ By w zaiemną pomocą byli potężnymi. *KmitaSpit* B.

potężny w czym (2): Na koniec Pánłtwo to [*dzięki unii*] wrzeczách łwieckich byłoby potężnieyłze *SkarJedn* 367; áby familie były w łzyku potężnieyłze/ y w liczbie więłzey/ do potrzeby łtać mogły/ tedy do Herbow łwych *plebeios* radzi prziyimowáli *GórnRozm* B2.

W połączeniach szeregowych (3): Załz niebaczyćie/ iákie drapiełzne/ okrutne/ potężne/ y nie łpokoyne nieprzyiáioły/ przez ten czás włzyłtek/ rządu Páná nálezego niebołzczyká. Miála nálezá Polłka [...]? *BiałKaz* H3; áby nález Polłpolite rułzenie/ [...] potężne porządne y łpráwne było *GrabPospR* K2; Zebráne łą z tego krolełtwá one łłodkie iágody/ mężowie oni nabożni/ mądrzy/ mężni/ y potężni cnot y pocźciwołci y oyczyzny wielcy miłóšnicy *SkarKaz*)(3).

Wyrażenia: »krol potężny« (4): A Rzym/ kłórego pożyć nie mógl Pyrrhus mężny/ Nie mógl chytry Hánibál/ áni Król potężny [...]. Vpadł prze dwu niezgody *KochZg* A2v; *KmitaSpit* A4v; *SapEpit* B, [B2].

»potężny nieprzyiáciel« [*szyk* 8:2] (10): Nuż oni Toporowie/ Buczácki/ Ółtrorog. Tym nieprzyiáciel niebył napotężnieyły łrog. *BielSat* H; *BiałKaz* H3 [2 r.]; *GrabPospR* K3, K4, L2, Mv, N, N2, N2v.

»potężny(-a) obrońca, obrona« [*szyk* 4:2] (4:2): nic nie wápiác/ że nam Wálzá K:M: miłóšiwym Pánem/ [...] á tym łwiętym księgam/ wálzey K:M: przypilánym/ potężnym obrońcą/ przeciw włzem nieprzyiáiołom prawdy/ być pewnie będziełz raczył. *BudBibKaw* A4, A3; *BudNT przedm* a2v; *CzechRozm* 27v; Pod obroną potężną rámieniá wálzego/ Ku poćiełze ołobney/ tego ołtátniego Dźiedźicá/ błogolławi Bog na wiłłzy z Niebá *KołakCath* C4; *VotSzl* B3.

»siłą potężny« (1): (*nagł*) Marćin Wilczek Woyłki Lwowłki. (-) [...] Stoi tu nam ten Wilczek y zá Lwá mężnego/ Bo siłą y dołtátkiem mamy potężnego *PaprPan* C4v.

Szeregi: »potężny a (i) gotowy« = *potens et instructus* *Modrz* [*szyk* 1:1] (2): Bo czem kto bogátłzy/ á do odpieránia y czynienia krzywdy potężnieyły á gotowły [*tum repellendam, tum inferendam instructor*]/ tem ielł tą wolnołcią bezpiećnieyły. *ModrzBaz* 141, 103.

»gwałtowny i potężny« (1): A tęć táką wypráwę/ mogliby Ich Mołć Pánowie Polacy Litwá czynić/ ná nieprzyiáielá gwałtownego y potężného. *GrabPospR* N.

»potężny i (a) mężny« [*szyk* 1:1] (2): *PaprPan* Ee2; Albo Krol Mácedońki/ kłory Krolom mężnym/ Zwiérciádłem ielł ná wieki/ á zwłálzczá potężnym. *KmitaSpit* A4v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»potężny a moźny« (1): Ziemia Inflancka naktorą WX.L. na [*lege: ma*] łłuszne y sprawiedliwe Prawo, boprzed Vnią WXL⁸⁰ potężnym amoznym anaonczas wszytkiemu łwiatu niemal łtrasłliwym Monarchom wojnę wsczáwszy przez niemały czas wiedłi *ActReg* 41.

»porywczy a potężny« (1): Záprawdę rzecz iest nie tylko przyfityna pożyteczna/ łławna y ozdobna Rzeczyp. nález/ áby woýlko iákíe porywcze á potężne záwŕze pogotowiu miála *GrabPospR* N2v.

»zbrojny i potężny« (1): A IESLIBY káiąc fie/ záś niedopuscił znowu [*wwiązania w imienie*], tedy z ręką zbroyną y potężną wciągnie Stároftá. [...] á wyrzuci go y wyrumuie. *SarnStat* 545.

W przen (2) :

Wyrażenie: »potężna ręka« [*szyk 1:1*] (2): *SarnStat* 545; Ziemie y księstwá wielkie ktore fie z koroną ziednoczyły/ y w iedno ciáło zroły/ odpádną/ y rozerwác fie dla wálzey niezgody mułzą. Przy ktorych teraz potężna być może ręká y moc wálzáz/ y nieprzyiacielom ftráfzliwa. *SkarKazSej* 673b.

αα. *W funkcji rzeczownika* (4) : (*nagł*) Zawíŕzowie. (–) CHociaz oni ták cícho nie fukáiąc chodzą/ Ale ná dobrá łławę wierz mi pilnie godzáz/ Iuz ty fukay iáko chcefz przy tey cíchey wodzye/ Naydzyefz ták potężnego coć prętko dobodzye *PaprPan* L3v; Acz we wólzytkim potężne teź mieli Troiánie/ Sámá niefpráwiedliwość pobiłá ty pány. *PaprPan* Gg, Gg2v.

Wyrażenie: »potężny w síle« (1): O Wólzechmogący Boże/ ktory łłábe ná fwiecie rzeczy łobie obieráfz/ ábyś potężne w síle poniżyl: racz miłóściwie to dáć nam/ [...] żebyśmy iey [*św. Jagnieszki męczenniczki*] modlitw pomoc [...] vczuli. *LatHar* 458.

β. *Posiadający w wysokim stopniu różne zalety* (6) : *PaprPan* G; ták tedy biedna Litwá ná ten czás nie máiąc potężnych á mądrych Senatorow w niewoli práwie vwichłána byłá *StryjKron* 512; *JanNKar* A3.

[*potężny do czego*: WTóry znák człowieká godného/ á do Rády pánfkiéy potężného/ iefliże iest w tych náukách ćwiczony/ ktorych do wymowy mądréy á rofpráwnéy potrzebá *CerGór* 58.]

potężny czym (2): Oto Pan Bog tymi czázly ten ich fałz znákomicie odkrył/ przez wiernego/ y łłowem y piorem potężnego łługę łwego/ káznodzieię y Theologá Krolá Ie⁸⁰ M. Páná náłzego *ReszPrz* 68; *KlonWor* 7.

potężny w czym (1): Okazałes fáfíádom fwym/ y wólzytkiey oyczyźnie ftaranie y miłó[ść] práwie oycowłká: Dałes znác káždemu dobremu á vczonemu/ iákoś potężny w rozumie/ náuce/ y w wymowie. *ModrzBazBud* π6.

γ. *O istotach nadprzyrodzonych, zwłaszcza o Bogu* (17) : CHwalcie Páná Anyeli iego niezwyćięzni/ Y ktorzy/ świętá wołá czynicie potężni *GrabowSet* R2v; Bádz pozdrowiona [*Panno*] podporo świętych Męczennikow (po Bogu) napotężnieyfza. *LatHar* 39, 505.

potężny na co (3): (*did*) Iezus tłukác do piekłá. (–) [...] Podnieście fie wieczne brany Wnidzie tám Krol wieczney chwały. Pan bárzo mocny y mężny Ná wólzytkie walki potężny. *MWilkHist* E2v, D4v, E2v.

potężny w czym (4): fłkąd wzrok niedołączny może Znác/ iákoś Pánie/ mocą niezwyćięzny/ Nas miłuiący/ w poćiechách potężny. *GrabowSet* X. *Cf* »w síle potężny«.

Wyrażenia: »potężna moc« [*szyk 2:1*] (3): CHwalimy cię/ o Pánie IEzu Chryfće [...]/ mocy Bogá wólzechmogącego napotężnieyfza. *LatHar* 98, 147; że W.M. [...] do tego lámégo, żywot y fpráwy wólzytkie ftofuiefz fwoie, iákoby nigdy fpodnie choć przekłété, przedsię potężné mocy przemóc nie mogły. *GoslCast* 7.

»potężna(-e) obrona (a. obronienie)« (2): Pewienem z łalki Boskiej twoiey/ grzeźny człowiek/ wiekuiftego zbawienia/ kiedy mi nie odeymiesz w fráfunkách y pokulách moich/ potężnego y prędkiego twego obronienia *LatHar* 236, 340.

»w sile potężny« (3): Chwalcie Páná y wy Anyołowie iego/ w síle potężni/ przykazanie iego pełniący/ rokazaniu iego posłufzni będący. *LatHar* 563, 65, 476.

W przen (2) : Spuść iednę ifkrę/ íwey władzey potężną/ By nie tylko rozgrzałá Dufzę/ co w dobrych íkstkách niedołączną. Lecz [...] *GrabowSet* F4v; á ná obronę wiernego ludu twego (poddánych iego) rácz ítárodawne one prześlawne (Zydowfkich y Chrześcífjánfkich krolow y Monárchow) cudá potężnego rámieniá twego odnowić *LatHar* 626.

b. O rzeczach konkretnych i abstraktach (19) :

α. Zdrowy, cały (1) : ímutne serce/ íáko mowi Izáiafz/ y głowá chora/ cíáło wśytko osłábia: íż od ítopy nogi áż do wierzchu nic w nim potężnego nie będzie. *SkarKazSej* 689a.

β. Który trudno zniszczyć, odporny na uderzenia (2) : Bo Zoch nástąpił z rotá na walkách ćwiczony/ Wízyftek w bechter [*tj. pancerz*] potężny do nog obleczony. *KmitaSpit* B4.

Przen (1) : O Murze ławny kráíow Chrześcífjánfkich [*tj. Polsko*]/ Wále potężny od mocy Pogánfkich/ [...] W co cíę przywieść chcá te wnétrzne niezgody? *GrochKal* 24;

γ. Wielki, intensywny, nasilony; gwałtowny, trwały, niezłomny (16) : o których [*filozofach*] to pířá/ że wielką pilnością/ á potężnym w vcźciwych íprawách vsíłowáním y ítátecznością [*summo studio et summa in actionibus contentione et constantia*]/ ono íwoie dzięki przyrodzenie okročili *ModrzBaz* 9; ktora [*prawda*] bárzo rádá ludzi w oczy kole: á zwálzczá gdy przyidzie z potężnym tłumieniem/ á práwie íákoby z licowáním błędow *CzechEp* 9, 126; Vmysł iednak wludziech trwał iednako potezny ze iey [*naszej monarchii*] zagináć niedali *ActReg* 29; Prośmy/ by lýł tefknice/ A krewkości potężne/ Skromił *GrabowSet* T3v; Boć ítánie zá tarcz y broń duchowná/ potężna wíará vprzeymie y goráco wyznána. *LatHar* 10, 79, 288, 368, 631, 641; modlcie fię iedni zá drugimi ábyście byli zbáwieni ábowiem wiele moze vftáwiczna (*marg*) potężna. G. (-) [*adsidua*] próśbá íprawiedliwe⁸⁹. *WujNT Iac* 5/16; Íż my vwažíáć [...] nienáruřzoná wniwczym wierność/ y potężną obywatelów króleřtwá Polfkiego ítałość: którą oni ná woynach y potykáním [...] częřtokroć dla obrony nářzey y króleřtwá tego dzierżác ná łobie/ nieprzyácielfkie náízdy podięli: [...] *SarnStat* 8, 889.

Wyrażenie: »potężna (bywa) moc« = *firmus robur* *Modrz* [*szyk 1:1*] (2): *ModrzBaz* 128; ábowiem moc (*marg*) moiá. G. (-) w łábości bywa potężnieyfza [*virtus in infirmitate perficitur*]. Rad fię tedy przechwalác będę w krewkościách moich: áby we mnie mieřkálá moc Chrířtuřowá. *WujNT 2.Cor* 12/9.

2. Dający pořądany wynik, skuteczny; fortis *Vulg* (39) : niechay to wiedzá Krolowie/ że oni dla ludu/ nie lud dla nich íeřt pořtanowion. O íáko to łá potężne á przařáíáće słowá/ kiedyby ie ten ktory kroluie do wnéřzności fercá íwego przyiá. *ModrzBaz* 22v; *SkarŻyw* 80; Lecz íeřcze ku potężnieyfze^{mv} przekonaniu ítrony przeciwney/ kilká íentency/ z dawnych onych Oycow przypominác będę. *NiemObr* 80; Wyprawilismy teř powtore listy do inszych woiewodztw, [...] prosząc aby się znami doKalisza nadzien S. Pawła nawrocenie dla potezniejszego wyparcia nieprzyaciela ziechali *ActReg* 51, 50; *LatHar* 486, 579; *SkarKaz* 609a; Íákoż głowá mocna być ma? íákoż exekucya

praw potężna zoftanie? *SkarKazSej* 659b, 691b, 702b; [Bo nie káždé mieyfce y nie káżdá ziémá iednákiego ludu potrzebuie: w polu koń potrzebnieyfzy y potężnieyfzy: do zamku y pod mur lepszy piefzy *CerGór* 25; y káznodzieiá/ im wymownieyfzy/ tym potężnieyfzy *CerGór* 61].

potężny w czym (1): Coż mam rzecz/ iefli śmiáły Smył/ troki niezwyćięzne/ Ná moy kárk włożył/ co mi moc zábráły? Ach/ że nie ták dołężne/ Zeby w drogách twych/ mogły być potężne. Więc fię bronić śmyłowi/ Mdła náturá/ nie może *GrabowSet* G3.

Wyrażenia: »potężny boj« (4): áby rozney ármátury żołnierzá do potężnego boiu potrzebnego w woýfce wedłuk proporciey doftátek było *GrabPospR* M4v, Kv, Lv, M4.

»potężna(-e) obrona (a. obronienie)« [szyk 1:1] (2): áby tá pámiátká gorzkiey męki twoiey [...] byłá [...] ták duŹe iáko y ciáłá mego przeciwko dyabelńkim naiázdom y pokułom potężnym obronieniem. *LatHar* 293; *SarnStat* 1230.

Szeregi: »gotowy a potężny« (1): *LatHar* 509 cf *W przen*.

»skuteczny i potężny« (1): Nie wielomodłłtwa tedy/ ále wielomowłtwa ábo proznomowłtwa Pan zakázuie [...]. Przetoz y Collekty kośćielne fá bárzo krotkie/ ále wielce łkuteczne y potężne. *WujNT* 26.

W przen (1) : W siedmi Páćierzách/ siedmiorákie dáry Duchá S. siedmiorákim głównym grzechom/ gotowe á potężne lekárłtwa iednájące *LatHar* 509.

a. *Przekonujący, niezbity* (17) : Włzákże iefli iefzcze małz co potężnego/ co byś od nich łłyłzał/ porzádkiem łwym powiáday *CzechRozm* 115v; Báczyc ia tego nie mogę/ áby tego co dumáią/ mieli potężnymi świádectwy dowodzić. *CzechRozm* 117, 68v, 117, 121, 131; *SkarŻyw* A5v; *NiemObr* 30; iżbyś nie vřtał w vřpráwiedliwieniu/ dáłci Święte łwoie ná przykłád: [...] okrom tego przykłádu/ wielce potężnego/ ktory małz z Páná Iezulá *LatHar* 676; *WujNT* 2.Cor 10/10.

W połączeniu szeregowym (1): włzelkim myśłom/ ktoreć nabożeńłtwa [...] rozrywáią/ potężny/ předki/ y częłty odpor daway. *LatHar* [+10].

Wyrażenie: »potężny wywod« [szyk 4:2] (6): *CzechEp* 264, 363; Okazałem potężnymi wywody/ iż choćiaby Piotr/ iáką władzá y pánowanie miał w onym zborze pierwłzym/ tedy przedsię/ żadnym práwem ná kogo drugiego/ po nim łpádác nie mogłó. *NiemObr* 51; Y mieli po łobie wywody wielkie/ y waźné/ iáko fię onym zdáło: ále/ iáko łámá rzecz okázuie/ nie bárzo potężné. Bo nietylko tego w ludzi wmówić niemogli/ ále y między łámemi/ rzadki/ ktoryby to był ná łobie přelomił/ żeby był w téy mierze według náuki łwéy fię záchował. *KochFrag* 47; *WysKaz* 3, 20.

b. *Zdatny [do czego]* (2) : gdy fię mył do wiela łpraw rozrywa/ do żadney w łobności potężna niebywa *SkarŻyw* 213; Duży to kiy Dawidow ná Goliafzá piekielnego/ [...] y pożytecznie od wiernych Bożych [...] ná włzelkich pokus odegńanie zdawná pozywány/ krzyż święty: y pewnie potężnieyfzy do obrony/ niźli to známie Thau v Ezechielá Proroká *LatHar* 580; [KsięgiSądŁqck 1581 nr 263].

3. *Biegly [w czym]* (1) : nigdy od białey płci nie był ogłáskány: Chociaz przedtym w rycérłkim domu dwu pieniężnych Záżywał pánien/ w téy grze doć dobrze potężnych. *GosłCast* 50.

4. *Groźny, mogący zaszkodzić [komu, czemu (W przen)]* (8) : [najdq takich] ktorzyby fiac nieprzyiaźń miedzy ludźmi/ łpotwarzyć/ nákoniec y zábić gdzieby tego potrzebá vmieli: áby poddáni łtráćili łerce/ y zá łwoim rozerwánim/ á niełtworą/ niebyli pánom potężni. *GórnDworz* Gg6; (nagł)

Do wŹytkiego RycerŹtwa Korony PolŹkiej. (-) IZ was wŹyŹtek Źwiat prawnie rozumie ták męzne/
Nád wŹytki KrzeŹciány pogánom potęzne/ Ná tymci lie nie myłá *PaprPan* Cc4, V2v, Ee2; *StryjKron*
210; *KochJez* A3v; RuŹkije Xiazeta y inŹzi narodowie znaligo Panem łobie poteznem *PaprUp* B2v;
[*PaprGniazdo* 1209 (*Linde*)].

W przen (1) : Przydź/ władzo niezwyćięzna/ A ręką/ wieczney mocy/ Co wŹzem Źilam potęzna/
Przećiw tym lodom/ doday mi pomocy/ Co mą dułżę obięły *GrabowSet* H4.

5. *Oporny* [komu] (1) :

Wyrażenie: »twardo potęzny« (1): Mnie niełuchać/ którego SenatorŹkié czołó/Dwór z Królem
więcý łucha/ y ludźi ćma w lato. [...] Słuźká y niewolniczek záprzedány nędzny/ Miałby
wzgárdzić/ á bydź mi ták twardo potęzny? *GosłCast* 14.

6. *Prawdopodobnie*: *Oczywisty* (1) : iź iefli fię zle/ niewłaŹnie nieporządnie [...] ani wedle właŹnego
zmyłłu y przedŹięwźięcia tego ktory co z ducha Bożego piŹał/ mieyŹce ábo Źwiádecstwo ktore inŹze
łłowá Bożego/ w rzeczy łnadnieyŹzey y potęźnieyŹzey wykłáda/ y ná co fię inŹzego wyciága/ że mu
fię gwałt w tym dzieie: a což gdy przyidźie o rzecz więćŹzą y przednieyŹzą z łtrony Bogá y MeŹyálzá/
gwałćić by fię y zle wykłádać nie miáło? *CzechEp* 151.

Synonimy, 1. a. męźny, mocny, moźny, silny, usilny; b. a. cały, zdrowy; β. mocny, trwały; γ. trwały;
2. skuteczny; 3. biegły, ćwiczony, doŹwiadczony; 4. groźny.

Cf **NIEPOTEŻNY, POTEŻLIWY**

KW, ZCh